Sisäministeriö LAUSUNTO SM2018-00448

KVY Miettinen Tanja(SM) 09.11.2018

Viite

Asia
EU/OSA; Lausunto hallintovaliokunnalle U-kirjelmästä U 93/2018 vp

Sisäministeriö on osallistunut U-kirjelmän laatimiseen ja esittämämme näkökohdat on otettu asianmukaisesti huomioon.

Sisäministeriö lausuu seuraavaa:

Yleistä

Sisäministeriö seuraa unionin viisumipolitiikkaan liittyvää keskustelua, jotta mahdolliset sisäministeriön toimialaan kuuluviin asioihin vaikuttavat muutokset tunnistetaan poliittisella tasolla mahdollisimman aikaisin. Sisäministeriö käy myös säännönmukaisesti kansallisesti dialogia ulkoministeriön kanssa viisumipolitiikkaan liittyvistä linjauksista.

Komission 16.5.2018 antama VIS- asetuksen muutosehdotus (COM (2018) 302 final) täydentää komission 14.3.2018 antamaa viisumisäännöstön muuttamista (COM (2018) 252 final) koskevaa ehdotusta.

Sisäministeriö pitää hyvänä, että VIS-asetuksen muutosehdotuksen myötä edelleen kehitetään viisumitietojärjestelmää, sillä viisumitietojärjestelmä (VIS) on olennainen osa komission esittämää tapaa hallinnoida ja tehostaa ulkorajojen valvontaa sekä muuttoliikettä ja turvallisuutta koskevien tietojen käyttöä. Sen tavoitteena on varmistaa, että viisumiviranomaisilla, rajavartijoilla, lainvalvontaviranomaisilla, maahanmuuttoviranomaisilla ja oikeusviranomaisilla on tiedot, joita tarvitaan EU:n rajaturvallisuuden parantamiseen, muuttoliikkeen hallintaan ja sisäisen turvallisuuden parantamiseen kaikkien kansalaisten eduksi.

Sisäministeriö katsoo myös, että asetusehdotuksen täydentäminen on tärkeää komission 12.12.2017 tietojärjestelmien yhteen toimivuudesta antaman asetusehdotuskokonaisuuden toteuttamisen mahdollistamiseksi (Interoperability Regulation).

Pitkäaikaisia viisumeita ja oleskelulupia koskevien tietojen tallentaminen ja käyttö

VIS-asetuksessa esitetään, että pitkäaikaista viisumia tai oleskelulupaa koskevasta hakemuksesta tehdyn päätöksen jälkeen kyseisen päätöksen tehneen viranomaisen on viipymättä luotava henkilökohtainen tiedosto tallentamalla VIS-asetuksessa määritellyt tiedot viisumitietojärjestelmään. VIS-tietokantaan lisäämisvelvoite koskee myönteisiä ja epääviä päätöksiä sekä päätösten muuttamista, peruuttamista, pidentämistä ja kumoamista.

Sisäministeriö kannattaa pitkäaikaisten viisumien ja oleskelulupien tietojen tallentamista VIS -tietokantaan, sillä jäsenvaltioiden viranomaisilla ei tällä hetkellä ole tietoa muiden

jäsenvaltioiden kolmansien maiden kansalaisille myöntämistä oleskeluluvista tai kansallisista viisumeista. Tiedot muissa jäsenvaltioissa myönnetyistä luvista auttavat viranomaisia ehkäisemään laitonta maahantuloa ja maassa oleskelua. Tietoa muissa jäsenvaltioissa myönnetyistä luvista tarvitaan vastuuvaltion määrittämiseksi ja esimerkiksi Dublin-asetuksen ja paluudirektiivin mukaisten velvoitteiden täyttämiseksi mm. henkilön identifioimisen osalta.

EU:n kansalaisten perheenjäsenten oleskelukortit, joiden perusteella on oikeus vapaaseen liikkuvuuteen unionin lainsäädännön nojalla eivät sisälly tähän VIS-asetusehdotukseen.

Tietojärjestelmien yhteentoimivuus

Uuden asetusehdotuksen myötä VIS käynnistäisi jatkossa automaattisesti tietojärjestelmien yhteentoimivuus kokonaisuuteen liittyen Euroopan hakuportaalia käyttäen haun, jossa selvitetään, onko henkilöstä merkintöjä Schengenin tietojärjestelmässä (SIS), rajanylitystietojärjestelmässä (EES), EU:n matkustajatieto- ja lupajärjestelmässä (ETIAS), terrorismi- ja muihin vakaviin rikosiin liittyvien tuomioiden osalta ECRIS-TCN-järjestelmässä, Europolin tiedostoissa sekä varastettuja ja kadonneita matkustusasiakirjoja koskevissa Interpolin tietokannoissa (SLTD ja TDAWN). Pääsyoikeus näihin järjestelmiin tallennettuihin tietoihin perustuisi jatkossakin järjestelmäkohtaisissa asetuksissa määritettyihin kriteereihin.

Sisäministeriö pitää hyvänä, että VIS-asetuksen muutosehdotus linkittyy muun muassa tietojärjestelmien yhteentoimivuudesta annettuun asetusehdotuskokonaisuuteen (Interoperability Regulation).

VIS-järjestelmään pääsy lainvalvontatarkoituksessa

VIS-asetusehdotuksen tavoitteiden mukaisesti lainvalvontaviranomaisia autetaan pääsemään tietoihin lyhytaikaisten viisumien hakijoista ja haltijoista (mikä on jo mahdollista nykyisten sääntöjen perusteella) ja laajennetaan lainvalvontaviranomaisten pääsyä tietoihin, jotka koskevat pitkäaikaisten viisumien ja oleskelulupien haltijoita silloin, kun se on tarpeen vakavan rikollisuuden ja terrorismin ehkäisemiseksi, tutkimiseksi, havaitsemiseksi tai niistä syytteeseen asettamiseksi, varmistaen samalla korkeatasoinen tietosuoja ja yksityisyyden suoja.

Sisäministeriö kannattaa komission ehdottamaa lainvalvontaviranomaisten sekä Europolin pääsyä VIS-järjestelmään. Suomen turvallisuuden kannalta on tärkeää, että kansallisilla toimivaltaisilla viranomaisilla on riittävät mahdollisuudet hyödyntää VIS-järjestelmän tietoja.

Sisäministeriö katsoo, että VIS -asetuksessa tulee kirjata jäsenvaltioiden oikeus nimetä viranomaiset, joilla on valtuudet katsoa viisumitietojärjestelmään tallennettuja tietoja terrorismirikosten tai muiden vakavien rikosten torjumiseksi, havaitsemiseksi ja tutkimiseksi.

LIITTEET

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi